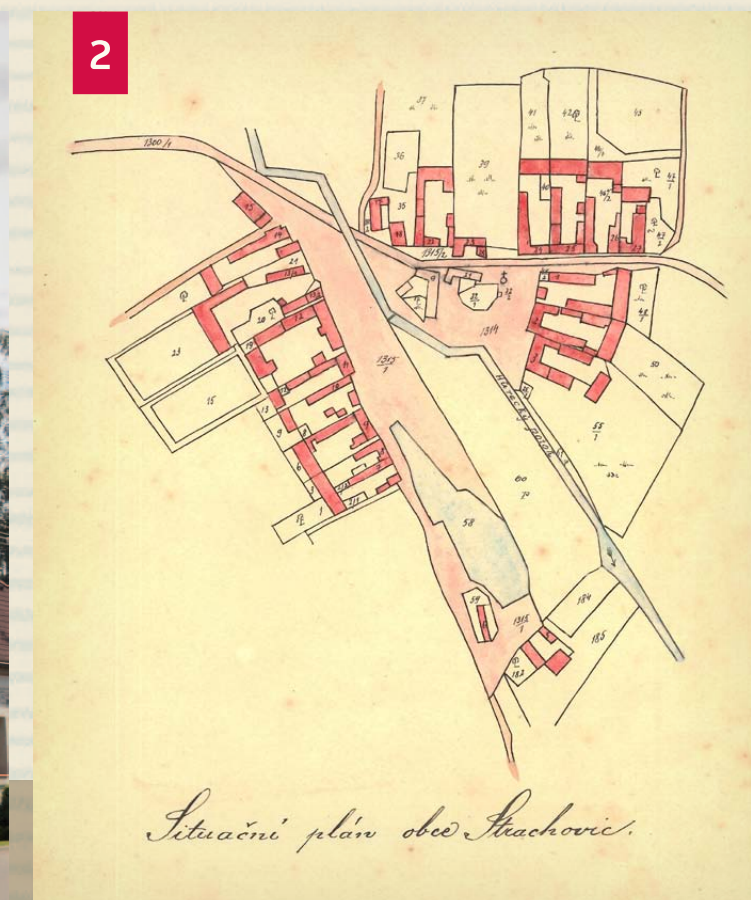

Selské baroko na Blatech – Strachovice

Vesnice Strachovice leží na severním okraji Zbudovských blat přibližně 3 km na západ od Dřítně. Nachází se pod návrším Bílá Hůrka, která zdaleka upoutává svou dominantou – kostelem sv. Štěpána viditelným z dalekého okolí. První písemná zmínka o vesnici pochází z roku 1386, kdy obyvatelé Strachovic byli povinni odvádět stálý plat farářovi v Bílé Hůrce. Strachovice patřily do poloviny 17. století k radomilickému panství, roku 1711 byla vesnice připojena k protivínskému panství, které téhož roku zakoupil Adam František ze Schwarzenbergu. V držení tohoto rodu zůsta-

ly Strachovice až do roku 1850, kdy se v důsledku státoprávních změn staly samostatnou obcí. Tak setrvaly až do roku 1962, poté do roku 1976 patřily pod obec Záblatí a následně se staly osadou obce Dřítěň, jejíž místní částí jsou dodnes.

Z lidové architektury se zachovalo několik pozoruhodných usedlostí obklopujících trojúhelnou návěs. Reprezentují podobu venkovských statků v prvních desetiletích 20. století. Jak dokládá státní katastr z roku 1827, návěs na počátku 19. století obklopovaly vesměs statky s tradiční trojstrannou dispozicí a dvouštitovým průčelím. Značná část hospodářských objektů, včetně příčně postavených stodol, měla stále ještě roubené konstrukce. Stejně jako v jiných vsích byla starší podoba usedlostí v průběhu 19. a na počátku 20. století přestavěna a štitové dispozice byly až na výjimky nahrazeny dispozicemi s podélně orientovanými průčelími, které více vyhovovaly rozvíjející se zemědělské výrobě. Pěknou štitovou dispozici si zachovaly např. usedlosti čp. 6 a 18, podoba průčelí je však také až dílem počátku 20. století. Na jižní straně návsi jsou zachovány pěkné ukázky podélně orientovaných průčelí (čp. 10, 28) z počátku 20. století. Staršího původu je zřejmě obytné stavení čp. 21 s jednoduše členěným štítem a větracími průduchy ve tvaru kříže.

▲ Foto č. 1 – Usedlost čp. 18

▲ Foto č. 2 – Situační plán obce Strachovice z roku 1922

▲ Foto č. 3 – Usedlost čp. 15
Usedlost postavená na starších základech patrně z 18. století. Vstupní průčelí upravené roku 1922 s typickou štitovou nástavbou nad centrálním průjezdem nese zdobné prvky inspirované městským prostředím. Použité dekorativní prvky vykazují vliv modernistické architektury.

▲ Foto č. 4 – Dům čp. 28
Podélně orientovaný dům s fasádou zdobenou typickými prvky počátku 20. století – výrazně profilované okenní šambrány s lichoběžníkovým hlavním klenákem,

bosovaná nároží a centrální průjezd. Podle datace na fasádě bylo průčelí upraveno v roce 1911. Dům byl původně součástí (výměnkem) sousední usedlosti čp. 11.

▲ Foto č. 5 – Návěsní kaple sv. Jana Nepomuckého
Zděná stavba typologicky vycházející z tvarů konce 18. a počátku 19. století, postavená na příčně obdélném půdorysu, orientovaná k jihu. Výzdobu tvoří obraz sv. Jana Nepomuckého.

V obecní kronice obce Strachovice se můžeme dočíst o zvonu, který do kaple darovali v roce 1903 strachovičtí manželé Jan a Marie Krejcarovi z domu čp. 2. Tímto zvonkem bylo obyvatelům Strachovic vyzváněno třikrát během

dne – ráno, v poledne a večer, případně na poplach při propuknutí požáru a během poslední cesty na hřbitov. V průběhu 1. světové války, kdy se rakousko-uherská vláda snažila rekvírovat veškerý kov a zvony na liti nových kanonů, byl zvon z kaple potají sňat a zakopán na zahradě u obecní kovářny. Přestože četnictvo tehdy celý případ přísně vyšetřovalo a strachovický starosta se v této záležitosti několikrát ocitl u výsledku před soudem, nic se neprozradilo. Prozradit se však ani nemohlo, protože sejmutí a uschování zvonu se odehrálo v naprostém utajení. Teprve po válce vyšlo najevo, že zvon z kaple sundal s pomocí několika dalších osob syn strachovického kováře František Hojsa, který jej posléze na kapli znovu umístil.

▲ Foto č. 6 – Boží muka
Na křižovatce cest do Záblatí a ke kostelu na Bílé Hůrce, asi 1 km západně od vsi, stojí krajinařsky velmi působivá boží muka z doby kolem poloviny 19. století. Štíhlý hranolový dílek je na severní stěně prolomen výklenkem, v němž bývá umístěn zasklený obraz Panny Marie Růžencové. Boží muka završuje nízká jehlanová střecha.

Zdroj:
Státní okresní archiv
České Budějovice, fond Farní úřad
Bílá Hůrka, fond Archiv obce
Strachovice, fond MNV Strachovice

Autor textu:
Mgr. Tomáš Hunčovský